



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Festis Sanctorum mense Octobri. XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

& Lectione quarta pater, & sequenti-
bus: & quia Dedicatio hæc in monte
Gargano facta fuit in Michaëlis &
Angelorum memoriam, vt expressè
dicitur in Lectione sexta Festi Appari-
tionis die 8. Maij. Officium Missæ
habetur in Antiphonario Gregoriano.
Si occurrat hoc Festum in Dominica,
conuenit, vt Octauæ Lectioni iungatur
nona, quæ de Angelis agit. *audiamo*
30. Hieronymi. In Sacramentario
Gregoriano, cum diuersis tamen
Orationibus Missæ. Ex Decreto Boni-
facij VIII. Duplex. Pius V. mutauit
Lectiones omnes.

*De Festis Sanctorum mense
Octobri.*

C A P. X I I.

Festum Rosarij debet vbique &
perpetuò celebrari in ijs Eccle-
sijs, in quibus adest Altare seu
Cappella Rosarij B. Virginis, Duplici
maiori Officio in prima Dominica
Octobris, quæ scilicet occurrit in Ca-
lendis, vel post Calendas, ex Decreto
Gregorij XIII. die 1. Aprilis 1573.
Officium recitant Bononienses de Nati-
uitate, mutato nomine in *Festiuitate*.
tis. quod non improbamus. Certè
melius, vt in Festo ad Niues, cum
Lectionibus 2. Noct. de Natiuitate
B. Virginis, mutato verbo *Natali* in
solemnitate: minus enim coherent
Antiphonæ & Responsoria Natiuita-
tis Festo Rosarij, quam Festo Visita-
tionis & Præsentationis B. Virginis; &
tamen hæc duo Festa non habent
ampliùs Officium de Natiuitate, mu-
tante Clemente VIII. in Officia quæ
hodie habentur. Quibus autem placet
Officium Natiuitatis, pro ijs verbis,
Hodie nata est, dicere poterunt, *Hodie*

Festum est B. Virginis. sed verè disso-
nat illud, ex progenie David, à voce
Festi. Vide quæ diximus in primo
Tomo par. 4. titulo 15. num. 22. pagi-
na 291. Nota, quòd in secundis Ve-
speris, si concurrant cum Angelis Cu-
stodibus, Vesperæ integræ erunt de
beata Virgine, cum commemoratione
Angelorum custodum. Habet enim Fe-
stum Rosarij integras vtutque Vesperas;
quia Gregorius celebrari voluit ri-
tu Duplicis maioris, vt diximus: & ubi
fit hoc Festum, legatur de eo in Marty-
rologio primo loco.

Occurrit non raro dies Octaua Ti-
tularis Ecclesiæ S. Michaëlis, S. Hie-
ronymi, & aliorum, in Dominica 1.
Octobris, in qua Rosarij Festum à
Clero eiusdem Ecclesiæ fieri debet,
Officiumque de eodem recitari. Et
sicuti dies Octaua non potest transferri,
ita neque videtur transferri debere
Festum Rosarij, quod à die 7. Octobris
in primam Dominicam eiusdem ex
professo transtulit Gregorius XIII. vt
Officio populus interfit, ex *Bulla cit.*
supra. Quodnam erit igitur Officium
recitandum? consultus respondi, re-
citandum esse Officium de Rosario
cum commemor. diei Octauæ, &
Domin. 1. Octobris; tum quia, dum
neutrum transferri potest, vt dixi, Fe-
stum Rosarij est Duplex maius, Octaua
verò Duplex minus: tum quia Festum
Rosarij est Deiparæ: tum quia Festum
est de præcepto vniuersalis Ecclesiæ,
ex *Bulla Gregorij*; dies Octaua est de
præcepto in particulari Ecclesia: tum
quia sacra Rituum Congregatio in ho-
norem B. Virginis decreuit, à Clero
Regij fieri Festum Visitationis B. Vir-
ginis in die Octaua S. Prosperi Patro-
ni loci, vt supra scripsimus *Sect. 3. c. 12.*
num. 20. licet potuisset, & debuisset ex

vi Rubricarum transferri Festum Visitationis; at Rosarij Festum à Dominica non est dimouendum.

De Festo SS. Angelorum Custodum concessit Paulus V. 27. *Septembris anno 1608.* posse fieri Officium Duplex à se approbatum ad libitum Cleri, prima die non impedita Officio nouem Lectionum, post Festum Dedicationis sancti Michaelis. Dixit *Officio* in titulo eiusdem Officij in editione Romana Egidij Spadae anno 1612. vt intelligas, Festum Angelorum Custodum cedere debere Officio Dominicæ: & eò magis, quia si prima die, & in Dominica occurreret hoc Festum, in prædictis Ecclesijs Rosarij, de Festo sanctissimi Rosarij, quod est nobilius, faciendum esset Officium. Item dies infra Octauam, puta sancti Hieronymi, vel sancti Michaelis Archangeli, sicuti est Officium nouem Lectionum; ita excludit à tota Octaua Festum Angelorum Custodum.

Dices: In Decreto sacre Congregationis Rituum dicitur, *Prima die non impedita Festo nouem Lectionum*; ergo non cedit Dominica. Resp. Eandem sacram Congregationem declarasse, nomine Festi nouem Lectionum, etiam Dominicam intelligi, 12. *Martij 1618.*

Quæres adhuc: An Festum Angelorum Custodum sit Duplex maius, ita vt habere debeat vtrasque Vesperas integras. Dicebam esse; tum quia in Rubricis generalibus *de Concurrèntia Officij num. 2. in fine*, Festa Angelorum præponuntur Apostolis, hoc est, non modò Michaelis, sed etiam Gabrielis, & Raphaelis, quæ apud multas Ecclesias celebrantur, & à fortiori Angelorum omnium Custodum, quorum Festum colimus vno die; tum quia

Festum hoc videtur maius quàm Apparitionis sancti Michaelis, ex pluralitate Angelorum Custodum: & quia in Apparitione miraculum tantum celebramus; in hoc autem Festo personas ipsas Angelicas & innumeras vnà simul honoramus. At Apparitionem esse Festum maius, & habere vtrasque integras Vesperas, nemo non nouit: tum quia licet hoc Festum sit ad libitum; tamen posito, quòd recitare velimus Officium, ad Rubricas generales seruandas tenemur; sicuti Missam, quam non tenemur quotidie celebrare, si tamen celebras, iuxta Rubricas celebrare debes: tum denique quia, si sanctus Hieronymus amitteret eo casu vtrasque Vesperas; etiam S. Gregorius Nazianzenus eius præceptor amittit primas Vesperas nobiliores secundis, nempe in secundis Vesperis Apparitionis. His tamen non obstantibus, & ritè consideratis, in gratiam S. Hieronymi, ne amittat vtrasque Vesperas; & quia Festum Angelorum Custodum fuit concessum fieri ex deuotione, non ex præcepto, decieuit sacra Rituum Congregatio *die secunda Octobris 1627.* esse Duplex minus, & diuidere Vesperas cum sancto Hieronymo, & cum quocumque alio Duplici, si alicubi concurrat post primam diem Octobris. Lectiones primi Nocturni omittuntur, si legendum sit initium Esther.

Ad octauam Lectionem dicitur, *Quorum Festum colimus*; nam titulus, & Oratio est de pluribus, & vnusquisque intendit venerari suum Angelum in Choro vnà cum alijs. Qui solus recitat Officium, adhuc dicat, *Quorum Festum colimus, &c.* non, *Cuius Festum colimus, &c.* Quod postremum docuit recentior, minus aduertens, quòd vni reci-

recitanti neque conuenit *colimus* in plurali, si verborum vim attendimus. Si fiat Officium prima die Octobris, octauæ Lectioni adiungerem nonam, quæ magis est propria Festi. Vbi sit hoc Officium in Lectione Martyrologij legatur primo loco de eodem.

1. Remigij. Dies est Translationis; obiit enim Idibus Ianuarij, ex Baron. in *Martyrolog.* Habetur Festum in Appendice Gregoriana, & in Concilio Moguntino *cap. 36.* Simplex in M.S. & 1550. In Hymno Vesper. mutatur tertius Versus.

4. Francisci. A Gregorio IX. 1228. dilatatur Festum à Sixto IV. 1472. in Missali Vaticano *vol. 4743.* Duplex in M.S. & 1550. Pius V. tenta Oratione, mutauit Officium antiquius, opera Fratrum Minorum in Breuiario positum, & auctoritate Nicolai III. approbatum, vt diximus *cap. 1. huius Sectionis.* In Lectione 6. legitur, quod S. Franciscus in die Festo Exaltationis S. Crucis recepit sacra Stigmata; & in Lectione 4. Festi Stigmatum; ait S. Bonauentura, quod circa Festum Exaltationis id acciderit: non tamen pugnant inter se hi textus; quia tempore S. Bonauenturæ erant incertus dies, qui deinde fuit præcisè reuelatus. Lege Wadingum in *Annal. Min. an. 1282.* Festum sancti Francisci est de præcepto vbique locorum, ex Decreto Sixti IV. vt indicat Siluester *v. Dominica. num. 3. §. Sextum.* vbi tamen ait, constitutionem illius non fuisse moribus vtentium approbatam. Sed rursus præcepit vbique obseruari sacra Rituum Congregatio die 3. Ianuar. 1622. annuente sanctissimo: Decretumque originale ostendit mihi Io. Petrus Massanius meus; virtutum, doctrinæ, & fortunatum heres Iulij

Benigni Aduocati Consistorialis, Primarij & vnici tunc temporis in Gymnasio Romano Doctoris, Archiepiscopi Thessalonicensis, & S. Rituum Congregationis Secretarij, de Romana Republica optimè meriti; cui & ego debeo plurimum, cum eius opera potissimum in album Consultorum eiusdem S. Congregationis relatus fuerim. Idemque Massarius publicati Decretum Romæ curauit in Tabella de consensu Maiorum edita anno 1631. Festorum vbique obseruandorum, ex præcepto S. Romanæ Ecclesiæ; fauente Tegrino Tegrinio, Domino meo, Episcopo Assisinate, & præfata S. Rituum Congregationis à Secretis incomparabili viro, in gratiam sancti Patroni Assisinate, æquum est igitur, vt deinceps vbique gentium obseruetur.

5. Placidi & Sociorum. In Breuiar. Vaticano *volum. 4760.* restituit Sixtus V. anno 1588. Simplex ab eodem, mutauit Orationem Clementis VIII. non dicitur Resp. *Hæc est vera fraternitas.* Vide infra *Sectione 8. cap. 2. num. 9.*

6. Brunonis. A Gregorio XV. die 17. Februarij 1623. Semidupl. cum Officio ab eodem 6. Maij 1623. in lectione Martyrologij ponatur primo loco: si transferatur, mutatur in Hymno Vesp. tertius Versus.

7. Marci Papæ. In Antiphonar. & Sacramentario Gregor. à quo initium primæ Orationis, & vltimam Missæ Orationem habemus: omnes autem leguntur in Codice Pameliano.

SS. Sergij, &c. In Appendice Greg. Simplex in M.S. & 1550.

8. Birgittæ. A Gregor. XV. & 8. Aprilis 1623. approbatum est Officium tū ritu Semiduplici, Oratione, & Le-
atio-

tionibus proprijs, Decreto S. Rituum Congregationis; recitandum quidem die 7. Octobris, in qua fuit illa canonizata, vt in Bulla Bonifacij IX. sed Urbanus VIII. ne Missa S. Marci, Papæ in Missali deleteretur, iussit hac die octaua, annuente Polonia Rege, celebrari Festum; in Polonia vero, vt prius, die septima. Cuius obitus contigit die 23. Iulij impedita Festo S. Apollinaris: vnde & in Martyrologio quoque recognito translata est lectio de eadem in hanc diem Octobris octauam. Acta sunt hæc anno 1628.

19. Dionysij, &c. quem Athanas. de Synod. Nicænæ decr. appellat Theognostum. habetur de eodem in Antiphonar. Greg. sed post Gregorium, ex Pamelio, qui ait esse Gallicanum Officium: nam ortum habuit in Gallia à tempore Ludouici Pij, & Amalarij, ex *Epist. Hilduini ad eundem.* de generali consuetudine testatur Radulph. *Propos. 17.* Simplex in M. S. & 1550. Semidup. apud Radulph. Quem ritum restituit Pius V. mutauit autem Euangelium cum Hom. Clemens VIII. Officium Missæ aliud est ab Antiphonario Gregoriano.

14. Callisti. In Sacramentario Gregor. cum omnibus Orationibus Missæ. Semidup. ex *Microl. cap. 43.* Romæ tantum, ex Radulph. *Propos. 22.* Simplex in M. S. & 1550. Semiduplex Pius V. instituit vbique. Clemens VIII. mutauit Euangelium cum Homilia. Officium aliud est Missæ in Greg. Antiph.

18. Lucæ Euangelistæ. Martyr à S. Paulino *ad Seuerum Epist. 12.* reputatur. Metaphrastes in hoc Festo conuersionem habuit. In Sacramentar. Greg. habetur cum omnibus Orationibus

Missæ; quarum prima est Ambrosiana. Decreto Bonif. VIII. est Duplex. à Pio V. Duplex secundæ classis.

21. Hilarionis. In Appendice Greg. Simplex in M. S. & 1550.

Vrsulæ, &c. In quinto sæculo, hoc est, anno 500. indictum esse Festum, ait Iac. Philip. Bergomens. citatus à Schultingio. in Missali Vaticano *uolum. 3808.* Officium solemne proprium totum in Breviar. 1550. Pius V. commemorationem decreuit. Si adsit alicuius ex his Virginibus caput, aut insignis Reliquia, & nomen ignoretur, fiat de ea Officium Duplici ritu, sumpta Oratione De Communi in singulari, tacito illius nomine (quod fit in S. Callisto, & alijs) & fiat commemoratio S. Hilarionis, & SS. Vrsulæ & sociarum; nisi aliud à Maioribus concedatur, aut legitimè præscribatur.

25. Chrysanthi & Daria. In Appendice Gregoriana. Simplex in M. S. & 1550. Officium creditur compositum à Varino & Armeno fratribus ordinatis Presbyteris à sancto Stephano, qui Vitas eorum ad omnes Ecclesias direxerunt. Hæc Cornel. Schulting. Ex quibus facilè conijcitur, Festum indictum esse quadringentis annis ante S. Gregorium.

26. Euaristi. In Missali Vatic. *uolum. 4743.* Semid. ex *Microl. cap. 43.* Romæ tantum, ex Radulph. *Propos. 22.* Simplex in M. S. & 1550.

27. Vigilia SS. Simonis & Iudæ. Vide in Vigilia S. Andrea. In Comitè S. Hieronymi habetur Euangelium. Homilia à Pio V. Missæ verò Officium in Antiphonar. & Sacramentar. Gregor.

28. Simonis & Iudæ. Dicitur vt de Festo S. Andrea. Pius V. inno-

Y uauit

uauit Officiū, Oratione excepta. Euangelium idem, quod in Comite S. Hieron. Officiū Missæ, vt in Antiphonario & Sacramentario Gregoriano. Si contingat eos diuidi, quia alter tantum Titularis est Ecclesiæ, iuxta Rubricam quæ habetur supra Sect. 3. cap. 10. num. 11. tunc pro S. Simone legatur in primo Nocturno de Comuni Apostol. reseruata Lect. Ep. Iudæ eidem, qui est eiusdem auctor, vt Sect. 5. cap. 12. num. 15. pag. 86. significauimus. Vide quæ diximus in prima die Maij pag. 147. At quia Lectio quarta non potest diuidi, ea legatur in Festo Titularis, & iterum in Officio alterius translata, sicuti etiam Euangelium cum Homilia. Lectiones quinta & sexta variari possunt, vt in Comuni Apostolorum. Pro varianda Oratione sumi potest Oratio Vigiliæ in numero singulari, & mutatis verbis, *præuenimus in celebramus, & præueniant in impleret.* sed in his casibus consule sacram Congregationem, vt aliquid proprium concedat.

31. Vigilia Omnium Sanctorum. In Antiphonario & Sacramentario Gregoriano habentur Orationes cum Officio Missæ; sed posterius est sancto Gregorio, ex Pamelio. Concilium Oxoniense & Beda meminerunt.

*De Festis Sanctorum mense
Nouembri.*

C A P. X I I I.

OMnium Sanctorum. Ordo Romanus habet hæc verba notanda: *In Calen. Nouem. & per totum orbem plebs vniuersa, sicut in die Natalis Domini, ad Ecclesiam in honorem Omnium Sanctorum ad Missarum solemniam conuenire studeat;*

illud attendentes, vt quidquid humana fragilitas per ignorantiam aut negligentiam in solemnitatibus ac Vigilijs Sanctorum minus plene peregerit, in hac obseruatione sancta soluat. S. Cyprianus Epistola 34. docet, natalitia Sanctorum annua celebranda esse cum Missæ Sacrificio; sed quia omnium Martyrum & aliorum non possunt singula celebrari (teste Eusebio citato à Beleth cap. 154. existimante, quotidie excedere numerum quinque millium) ideo Bonifacius IV. instituit Romæ Festum Omnium Sanctorum hac die: quod deinde alijs orbis Ecclesijs edixit Gregorius IV. anno 835. ex Sigeberto, & præsertim Gallis, & Germanis, ex Baronio in *Annal. ad annum eundem.* Neque verò est Sanctorum Martyrum tantum hoc Festum, verum etiam Confessorum, vt in Codice M. S. se legisse ait Baron. in *Martyrolog. die 13. Maij.* Habetur Festum in Sacramentario: solempne Festum in Ord. Romano. vnde Duplex primæ classis conuenienter fuit statutum. Officiū à Gregorio IV. compositum esse, scribit Schultingius ex Beleth capite 127. Pius V. mutauit omnes Lectiones; sustulit primum Responsorium, & addidit octauum de Virginitibus.

In secundo Nocturno, & per Octauam, legi iussit Sermonem accommodatum Festo, quem tribuebant alij Augustino: quod est falsum, cum ille obierit ante Bonifacium IV. alij Odoni Abbati; de quo tamen vnicum manuscriptum habemus testem in Vaticana Bibliotheca. Nomine Bedæ à Clemente VIII. iussus est legi; quia inter eius Opera habetur, & vixit ille post Bonifacium IV. vnde & in postrema recognitione Breuiarij secui